

NAPIJAĆ SIĘ (170) *vb impf*

się (152), się (18).

Oba a jasne.

inf napijać się (32). ◇ *praes 1 sg* napijâm się (3). ◇ *2 sg* napijâsz się (4). ◇ *3 sg* napijâ się (5). ◇ *1 pl* napijâmy się (2). ◇ *3 pl* napijają się (7). ◇ *praet 1 sg m* -m się napijâł (1). ◇ *3 sg m* napijâł się (1). ◇ *fut 2 sg m* będziesz się napijâł (8) *FalZioł*, będziesz się napijać (4), napijać się będziesz (4); napijać się będziesz *BudBib* (1); będziesz się napijać : napijać się będziesz *FalZioł* (4:3). *f* będziesz się napijała (1). ◇ *3 sg m* będzie się napijâł : napijać się będzie *FalZioł* (7:1). *f* będzie się napijała : napijać się będzie *FalZioł* (1:1). ◇ *imp 2 sg* napijâj się [*w tym: napijâjże się 1 r.*] (79). ◇ *3 sg* niech(a)j się napijâ (2). ◇ *con 2 sg m* byś się napijâł (1). ◇ *3 sg m* by się napijâł (1). *f* by się napijała (1). ◇ *1 du m pers* bychwa się napijała (1) *RejKup* h4. ◇ *part praes act* napijając się (3).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde bez cytatu.

Lykać pewną ilość płynu; potitare Mącz, On; sorbillare Mącz; bibere Pol Ant; imbibere Calep; potare Cn (170) : Sorbillo, Po trofze/ po małym kasku fie nápiyam/ po farkowam fobie po kasku. Mącz 402d; Calep [506] b.

napijać się czego (8): A kto dobre dobrym roztwarza/ rad lye czyftego nápija y ieffcze powtarza. *March*¹ A3 [*idem*] *March*³ V; *FalZioł* V 19c; furowey rzeczy nigdy nie iadał, á fłodkiego picia zawlzem fie napijâł. *GlabGad* K; *BudBib* Ez 4/11; trzeba było nápijâć fie iey trochę winâ/ áby zwody wpuchlinę była niewpâdłâ *SkarŻyw* 142. *Cf Zwrot.*

napijać się z czego (4): Diatretum, Kubek nieyâki z którego fie nápiyâyâ. *Mącz* 85a; *Fidelia*, Nieyâki gliniâny kruz/ dobra Ampuła gliniâna z ktorey fie nápiyâyâ. *Mącz* 125d, 376d, 466d.

napijać się czym (4): Cyathus, Kubek naczynie którím fie nápiyâyâ/ w który fie ták wiele wleye yâko yeden moze dułzkiem/ álbo yednym tchem wypić. *Mącz* 76a; *Qui potitare solitus est patera aurea*, Który fie zwykł nápiyâć złotâ czâłzâ. *Mącz* 316a, 71b, 371a.

W charakterystycznych połączeniach: napijać się często, po kasku, po trosze (2), trochę; napijać się słodkiego picia, wina (2).

Zwrot: »wody się napijać« (2): *BielKron* 319; Y wody w miarę nápijać fie będziefz/ fzoftâ część Hinu/ od czâfu do czâfu/ pić będziefz. *BudBib* Ez 4/11.

Szereg: »jadać (a. jeść) a napijać się« [szyk 2:1] (3): Wina dobrego czefto potrołfze fie napijać, polewki nie barzo tłuſte iadać. *FalZioł* V 19c; *GlabGad* K; *BielKron* 319.

W przen [czego z czego] (1) : Krolowie ziemfcy wſzeteczeńftwo duchowne płodźić mieli/ nápijâjąc fie z kubkâ złotego/ obrzydliwoſci/ y plugâwoſci tey nierządnic. *NiemObr* 164.

Przen: Przyswajâc co sobie, uczyć się [czego] (5) :

Zwroty: »napijać się błędu« [szyk zmienny] (2): *KochPs* 108; iſz wſdy I.M. Tokarzem mię zowie/ niechſze mego rzemięłłâ/ ma ten kubek fobie. Z ktorego błędów fwoich nápijâć fie moze. *CzechEp* 65.

»z (macierzynym) mlekiem się napijać« [o wczefnie nabytych skłonoſciach] (2): Thák yâko mámkâ nierzâdnego przyrodzenia yeft/ dziecyę gdy yey piersi vſywa/ [...] fpołem y z mlekyem nápiya fie

zaráz y złości. *GliczKsiąż* D4; z domowymi zbytki ktorých fye z máćierzynym mlekiem nápijamy/ wchodźimy między ludzi *SienLek* 14v.

Szereg: »imować się i napijać« (1): Tákowych obyczáiw, iá cię nápominam, Abyś fię nie imował, y nie nápiiáł fię *CiekPotr* 20.

a. *O piciu alkoholu; compotare, potitare, sorbillare Mącz* (11) : bábá iuż głową trzęsye/ á drząc fye nápijå [./]. *GroicPorz* ee4; Producere noctem vino/ Dobrze w noc fię nápiyác. Przy winie liedzieć. *Mącz* 96d, 96d; *KlonŻal* E4; Iednák w łądźie nie życzę łobie twéy dziélności Doznác: wolę cię domá/ gdy czelstuielz gości. Bo bych ia nie káždego dekretu zrozumiał/ Domá bych wždy potrofze nápijác fye vmiał. *PudłFr* 29.

napijać się czego (4): Ifczie bys był łdrowfy pewno. Bych wa łobie pofyedzyala A zgrånek [*lege*: grzanek a. zgrzanek] fię napijała. *RejKup* h4; *KrowObr* 146; ACż mu iuż nie potrzebá nic myłlic o boiu/ Ták fię nápiyác winá á liedzyeć w pokoii/ Lecż to w nim zwyczay łomi/ y cne przyrodzenie *PaprPan* Fv. Cf »gorzałeczki się napijać«.

napijać się z kim (1): Compoto, Nápiyám fię s kim. *Mącz* 316b.

W charakterystycznych połączeniach: napijać się grzanek, wina (2).

Zwroty: »gorzałeczki się napijać« (1): Albo kárty gramy/ Albo fye gorzałeczki pod czås nápijamy. *PudłFr* 8.

»rad się napijać« (2): Twarz która fię zawfze zda iakoby pijana, vkazuje mocnego, próżnomowcę, pfotliwego/ ktory fię też rad napija *GlabGad* N2; *KrowObr* 146.

b. *O spożywaniu leczniczych napojów oraz leków płynnych przeważnie z podaniem sposobu stosowania i skuteczści [w tym: czego (127)] (136)* : wżakże iełt dobra na zatkanie łledziony y wątroby gdy fię będzie taki człowiek napijał tey wody w ktorey ćwikła wrzała oczukrowawłzi trochę *FalZioł* I 20a; Też gdy fię thego wina pani napijać będzie w ktorim wrzał przelęp/ rzecz iey przyrodzonå pobudza *FalZioł* I 23a; warz że ty rzeczy [...] w winie á w wodzie/ [...] á przecedz y oczukruy/ napijay że fię tego poranu y wieczor po trunkowi ciepłó *FalZioł* I 28d; tego fię wina [z *ziarnem włożonym i cytwarem*] napijać rano, á pothim zieleć niekielko gwozdzików [...] zimniczę lecży *FalZioł* I 62c; á tey polewki [z *kapłona i zioł*] ma fię dychawicżny człowiek napijać ciepłó poranu y na noc po trunku *FalZioł* V 81v, I 10b, 14a, 16b, 18c, 19a (117); Szålwiå wierć z pieprzem á potym iå warz w Winie álbo w piwie/ thego fye ná noc y ná zárań nápiay/ iełt pierśiam wielką pomocå. *SienLek* 83, 136v, 143v.

napijać się dla czego (7): ktory by człowiek miał Cancer wrzod [.,.] wwarzywłzi Epitimu^m s polną rutå/ s paprotką, á tego fię napijać poranu przez kielo niedziel dla tich niemoczy *FalZioł* I 50b; Też gdy wwarzyłz Figi z Izopem w prołthev wodzie/ á oczukrowawłzy napijay fię iey dla dychawicze y dla ochrapienia *FalZioł* III 15a, I 80b, 84d, 98c, 99a, 118b.

napijać się naprzeciwko czemu (2): tego łiropu napijay fię poranu po trunkowi ciepłó naprzeciwko tym to chorobam. *FalZioł* I 92a, I 53c.

napijać się na co (1): warz ty rzeczy przetłukłzy w winie/ á tego fię napijay na ty niemoczy namienione. *FalZioł* I 15d.

W charakterystycznych połączeniach: napijać się juchy, miodu (jakiego), polewki (jakiej) (2), serwatki, syropu (11), trunku, wina (jakiego) (12), wody (jakiej) (5); napijać się ciepło (27), często (3), idąc spać, kielko razow, na czczo (2), na noc (4), na zarań, po ranu [w tym: po ranu i wieczor (20)] (46), po troszce, po trunkowi (17), przed wieczorem, przez (ile) dni (a. niedziel, itp.) (7), rano, trunek (7), wieczor (20); napijać się ocukrowawszy (10).

Zwrot: »dać się napijać« [szyk zmienny] (5): [Lilialis] ma włofność dziwną naprzeciwno vkhąfzeniu pfa wćiekłego/ daiącz fie napijać te^{go} ziela vwarzywłzy w wodzie/ miodem przefnym ofłodziwłzy FalZioł I 78a, I 29a, 37b, 52b, 67a.

Synonim: nałykać się.

Formacje współrdzenne cf PICĆ.

Cf NAPIJAJĄCY SIĘ, NAPIJANIE

TK